НАРЕДБА № 4 от 19.02.2013 г. за защита на горските територии срещу ерозия и порои и строеж на укрепителни съоръжения

Обн. - ДВ, бр. 21 от 01.03.2013 г.

Издадена от министъра на земеделието и храните

Глава първа

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1.*(1)* С тази наредба се определят:

1. планирането и провеждането на защитата на горските територии срещу ерозия и порои;

2. видовете съоръжения и дейности за защита на горските територии срещу ерозия и порои;

3. проектирането на противоерозионни дейности и на технико-укрепителни съоръжения;

4. изграждането, поддържането и приемането на укрепителни съоръжения за защита срещу ерозия и порои;

5. изискванията при създаване на защитни горски пояси;

6. защитата срещу свлачища в горски територии.

(2) За успешното провеждане на защитата срещу ерозия в горските територии се прилагат хидротехнически и лесомелиоративни дейности, а в свлачищните територии - и геозащитни дейности.

Чл. 2.*(1)* Защитата срещу ерозия, строежът и поддържането на укрепителни съоръжения в горски територии се финансират със средства на:

1. държавните предприятия (ДП) по чл. 163 от Закона за горите (ЗГ) и техните териториални поделения - за горски територии - държавна собственост, предоставени за управление от тях;

2. фонд „Инвестиции в горите" - за проектиране и изграждане на технико-укрепителни съоръжения в горски територии - държавна собственост, предоставени за управление на ДП по чл. 163 ЗГ и на неговите териториални поделения;

3. общините - за горски територии, общинска собственост;

4. частните собственици - за горски територии, собственост на физически и юридически лица;

5. ведомства - за горски територии - държавна собственост, предоставени за управление за изпълнение на функциите им, или във връзка с националната сигурност и отбраната, или за извършване на здравни, образователни и хуманитарни дейности;

6. висши училища и научноизследователски институти и станции - за горските територии, предоставени им за проучвания, изследователска и учебно-опитна дейност и за подготовка на кадри за горите.

(2) Защитата срещу ерозия и порои се осъществява съгласно горскостопанските планове и програми, а строителството на технико-укрепителни съоръжения - по утвърдени специализирани проекти.

(3) Собственици и ползватели на горски територии, които с действието или с бездействието си причиняват ерозия на почвата, са задължени за своя сметка да извършат необходимите противоерозионни и укрепителни дейности.

Чл. 3.*(1)* Контролът по изпълнение на предвидените в горскостопанските планове и програми дейности по защитата на горските територии от ерозия и порои, както и на извършваните противоерозионни дейности и строителство, се осъществява от Изпълнителната агенция по горите (ИАГ) и нейните структури.

(2) Директорът на Регионалната дирекция по горите (РДГ) със заповед определя служител, който да отговаря за защитата срещу ерозията и пороите в горските територии. Служителят трябва да е с висше образование по специалността „Горско стопанство".

Глава втора

ПЛАНИРАНЕ И ПРОВЕЖДАНЕ НА ЗАЩИТАТА СРЕЩУ ЕРОЗИЯ И ПОРОИ

Чл. 4.*(1)* Планирането на дейностите за защита на горските територии срещу ерозия и порои се извършва със:

1. националната стратегия за развитие на горския сектор и Стратегическия план за развитие на горския сектор;
2. национална програма за защита на горските територии срещу ерозия и порои;
3. областните планове за развитие на горските територии;
4. горскостопанските планове и програми.
(2) За водни течения с пороен режим, в чиито водосбори обхватът на ерозиращите се земи и на териториите, върху които протичат други денудационни процеси, е над 30 % от общата им площ, планирането се извършва чрез изготвяне на технически проекти или програми за защита срещу ерозията.
(3) Водосборите с поройна активност се класифицират според:
1. площта на водосбора:
а) големи - над 1000 ха;
б) средни - от 200 до 1000 ха;
в) малки - под 200 ха;
2. икономическото значение на застрашените обекти:
а) изключително вредни - застрашават селища и стопански обекти от национално значение;
б) много вредни - застрашават обекти с регионално значение;
в) вредни - чрез изнасяне на почвата намаляват производствените възможности на горските територии;
3. противоерозионната устойчивост на поройното легло:
а) подривни порои - леглото им е със слаба устойчивост срещу ерозията;
б) скални порои - леглото им е с голяма противоерозионна устойчивост;
в) смесени порои - редуват се участъци с подриваемо (неустойчиво) легло и участъци със скално (устойчиво) легло.
(4) По произход наносите в поройния водосбор са:
1. плуващи - произхождат предимно от склоновите земи, пренасят се на дълги разстояния и се отлагат много бавно;
2. дънни - произхождат предимно от процесите на ерозия, срутване и свличане в хидрографската система, като се придвижват по дъното на леглото на водното течение.
(5) Планирането на защитните дейности срещу ерозията и пороите в проектите и програмите по ал. 2 се извършва от регистрирани физически лица, вписани в публичния регистър на ИАГ по чл. 235 от Закона за горите, за изпълнение на дейността по чл. 233, ал. 1, т. 3 от него, както и от регистрирани търговци, вписани в публичния регистър на ИАГ по чл. 241 ЗГ за дейностите „изработване на планове и програми за управление и развитие на горски територии и издаване на съпровождащите ги документи".
(6) Проектите и програмите по ал. 2 се одобряват от изпълнителния директор на ИАГ или оправомощено от него лице след положително писмено становище на директора на съответната РДГ.
Чл. 5.*(1)* За точното планиране и ефикасното провеждане на дейностите по защитата срещу ерозия се извършва оценка на ерозираността на горските територии.
(2) Предмет на оценката по ал. 1 са последиците от ерозията и проявите на ерозионни процеси.
(3) Оценката на ерозираността може да се извършва чрез прилагане на дистанционни методи или чрез теренно проучване и измерване.
(4) При оценката на ерозираността се определят:
1. видът на ерозията:
а) площна - ерозионните процеси протичат равномерно върху засегнатата площ;
б) браздова - образувани са ерозионни форми с дълбочина до 30 см;
в) ровинна - образувани са ерозионни форми с дълбочина до 3 м;
2. степента на ерозираност:
а) слаба I - ерозиран е хумусният хоризонт (А) до половината;

б) слаба до средна II - ерозиран е целият хумусен хоризонт (А);
в) средна III - ерозиран е преходният хоризонт (В) до половината;
г) силна IV - ерозиран е целият преходен хоризонт (В);
д) много силна V - ерозиран е част от скалния рохляк (С).
(5) Въз основа на извършената оценка на ерозираността се изготвя карта на ерозията, която е неразделна част от плановете, програмите и проектите за защита срещу ерозията и пороите.
(6) При необходимост може да се извърши и оценка на ерозията на определена територия за класифициране на ерозията в зависимост от загубите на почва.
Чл. 6.*(1)* Защитните дейности в горските територии срещу ерозия и порои се провеждат по водосбори.
(2) Водосборите с поройна активност в горските територии се определят със заповед на изпълнителния директор на ИАГ по предложение на директорите на РДГ. Заповедта се публикува на интернет страницата на ИАГ.
(3) Горските територии със силна и много силна степен на ерозия (IV и V), свлачищата, защитните горски пояси и горите, създадени по технически проекти за борба с ерозията, се категоризират като защитни по смисъла на чл. 5, ал. 2 от Закона за горите и се обособяват в горскостопанските планове и програми в самостоятелни териториални единици - отдели и подотдели.

Глава трета
СЪОРЪЖЕНИЯ И ДЕЙНОСТИ ЗА ЗАЩИТА НА ГОРСКИТЕ ТЕРИТОРИИ СРЕЩУ ЕРОЗИЯ И ПОРОИ
Раздел I
Хидротехнически съоръжения

Чл. 7.За защита срещу ерозията на горски територии се използват следните хидротехнически съоръжения:
1. канавки-валове;
2. дребноразмерни напречни укрепителни съоръжения - клейонажи, каменни прагчета от суха зидария, габионни прагове и др.;
3. едроразмерни напречни укрепителни съоръжения - баражи и прагове с височина над 1,5 м.
Чл. 8.*(1)* Канавки-валове се използват за ограничаване на ерозията в горски територии, в които не е предвидено залесяване, или за създаване на условия за залесяване в тези от тях, в които протичат ерозионни процеси със силна IV и много силна степен V.
(2) Изграждат се по хоризонталите, като се прекъсват през 20 м с ивица, широка 2 м, а разстоянието между тях не трябва да позволява формирането на повърхностен воден отток, причиняващ ерозия на почвата в ивицата между тях.
(3) Водозадържащият капацитет на канавките-валове трябва да осигурява пълно задържане на оттока от валеж с обезпеченост 2 %.
Чл. 9.*(1)* Дребноразмерни напречни съоръжения се изграждат за укрепяване на ровини. Видът на съоръжението - клейонажи, каменни прагчета от суха зидария, габионни прагове и др., се избира в зависимост от дълбочината на почвата и нейното овлажняване, наличните строителни материали и др.
(2) Клейонажи се изграждат, когато условията в ровината позволяват вкореняване на върбови резници. При изграждането се спазват следните изисквания:
1. височината на клейонажа е до 1 м;
2. защитата срещу подравяне се осигурява чрез фашинажи или хоризонтални леси;
3. клейонажите могат да се комбинират със задръстване с вършина;
4. след запълване на пространството зад клейонажите с наноси теренът около тях се залесява.
(3) Каменни прагчета със суха зидария и габионни прагове се изграждат в сухи ровини с едри наносни материали или каменисто легло. При изграждането се спазват следните

изисквания:
1. каменните прагчета със суха зидария се изграждат с височина до 2 м от едри каменни блокове;
2. габионните прагове се изграждат на отделни хоризонтални части с височина 0,5 - 0,7 м, след което всяка част се завива с телена мрежа; общата им височина е до 2 м;
3. защитата срещу подравяне се осигурява чрез заскаляване или чрез контрапрагове;
4. след запълване на пространството зад праговете с наноси теренът около тях се залесява.
(4) Укрепяването на ровини с дребноразмерни напречни съоръжения се извършва по типови проекти, придружени с указания за тяхното изграждане.
(5) Състоянието на дребноразмерните напречни съоръжения се контролира от собствениците до преустановяване на ерозионните процеси в ровината, като при необходимост се провеждат ремонтни работи.
Чл. 10.*(1)* Едроразмерни напречни съоръжения (баражи) се изграждат за укрепяване на хидрографската система на пороите, когато е необходимо повдигане на нивото на поройното легло над 1,5 м. Изграждат се праволинейни или криволинейни баражи, които според използваните строителни материали са: каменни; бетонни; дървени (сандрачни); стоманобетонни и др.
(2) При изграждане на баражите се спазват следните изисквания:
1. строителството се извършва по одобрен работен проект;
2. местоположението на баража се избира така, че да изпълни своето предназначение - заздравяване на хидрографската система и съседните є склонови земи или задържане на наносите пред защитавания обект;
3. строителните материали се избират с оглед на необходимата трайност на съоръжението, като основно се използват каменна зидария с циментово-пясъчен разтвор; бетон; бутобетон; стоманобетон; дървен материал; габиони или комбинация на някои от тях;
4. за бутобетон и каменна зидария с циментово-пясъчен разтвор се използва неизветрял ломен камък; циментово-пясъчният разтвор е с марка не по-ниска от 10 МПа; класът на бутобетона не трябва да е по-нисък от В 7,5;
5. бетонните и монолитните стоманобетонни баражи се изграждат от обикновен бетон с клас по якост на натиск от В 10 до В 25, а за сглобяемите стоманобетонни конструкции - от В 15 до В 35; за подложен бетон се използва бетон клас В 7,5;
6. основните показатели на бетона и съответните класове са:
а) клас по якост на натиск - класове от В 7,5 до В 35;
б) клас по мразоустойчивост - класове F 50 и F 75;
в) клас по водонепропускливост - класове W 0,4; W 0,6; W 0,8;
г) клас по консистенция - К 1 (бетон за радието, фундамента, контрабаража и за подложен бетон) и К 2 - бетон за баража;
д) за армиране на баражите се използват горещо валцувани стомани клас А-I (гладка) и клас А-III (с периодичен профил); при армиране със стомана клас А-III проектният клас на бетона по якост на натиск не може да бъде по-нисък от В 15;
7. височината на баражите се определя въз основа на дължината на участъка за укрепяване и необходимото повдигане на поройното легло;
8. проектният наносен наклон се определя, като се отчитат съществуващите различия при формирането на реални наклони при сходни условия или чрез формули;
9. размерите на преливника трябва да гарантират преминаването на максимален воден отток, увеличен с 30 %; оптималната дълбочина на преливника е 1,0 - 1,5 м, а при по-голяма дълбочина нейното влияние се компенсира с по-голямо вкопаване на основата или по-голяма дебелина на радието; широчината на преливника се определя в зависимост от устойчивостта на поройното легло след баража срещу подравяне, от състоянието на бреговете преди баража и от характера на напречния профил; широчината на преливника на контрабаража е по-голяма от тази на преливника на баража;
10. максималният воден отток се определя въз основа на максималното напречно сечение

на водния поток и неговата средна скорост по време на върха на високата вълна;
11. дължината на радието трябва да осигури успокояване на водния поток в участъка между баража и контрабаража.
(3) Сандрачните и габионните баражи са с височина до 3 м. Изграждат се на нестабилни (плъзгащи се) терени или когато е необходим временен укрепителен ефект.
(4) За укрепяване на хидрографската система могат да се използват и други едроразмерни напречни укрепителни съоръжения - сглобяеми или монолитни стоманобетонни баражи.
(5) Защитата на баражите от повреди се осигурява чрез:
1. облицоване на преливника със здрави, едри дялани каменни блокове, чрез изграждане на армирана стреха и отстраняване на появилата се дървесна и храстова растителност в обсега на преливника и по лицевата повърхност на баража;
2. заскаляване в основата на баража;
3. изграждане на контрабараж, като ефектът може да се увеличи чрез комбинирането му с радие и облицовъчни стени.

Раздел II
Лесомелиоративни дейности - противоерозионни залесявания

Чл. 11.*(1)* За защита на склоновите земи и хидрографската система срещу ерозия и порои основно се прилагат противоерозионни залесявания, които са:
1. цялостни (масивни) - извършват се на ерозирани или ерозиращи се горски територии за регулиране на водния отток;
2. частични (поясни) - извършват се за: регулиране на повърхностния воден отток; трайно фиксиране на поройното легло при корекционни дейности и за подобряване на екологичната обстановка; използват се:
а) водорегулиращи горски пояси - създават се в най-долната част на склона (крайбрегови) или по склона (склонови);
б) корекционни горски пояси - създават се в разливищата на пороите по протежение на бреговете на коригираното легло;
в) брегозащитни горски пояси - създават се по протежение на подриваемите участъци от бреговете;
г) колматажни пояси - създават се по протежение на бреговете, когато е необходимо да се осигури отлагането на плуващи наноси върху речната тераса.
(2) Противоерозионните залесявания във водосбори на водни течения, в които са предвидени едроразмерни хидротехнически съоръжения, се извършват едновременно или след тяхното изграждане.
(3) Противоерозионните залесявания и изграждането на дребноразмерни хидротехнически съоръжения при укрепяване на ровини се провеждат едновременно.
(4) За възстановяване на растителността в поройни горски територии освен традиционни се прилагат и специализирани технологии за подготовка на почвата, залесяване, отглеждане на култури и др.
(5) Видовете за залесяване, типовете горски култури, начинът и дълбочината на почвоподготовка, гъстотата на културите, методът и сезоните за залесяване, начините за отглеждане на културите и сроковете за инвентаризация се определят съгласно изискванията на наредбата по чл. 95, ал. 2, т. 1 от Закона за горите и утежнените растежни условия.
(6) Залесяването на брегови земи се извършва само когато те са достигнали профила на равновесие. Стабилизирането се постига чрез изграждане по хоризонталите на разстояние 1,5 - 2,0 м на брегови плетчета, каменни прагчета със суха зидария и др., а зад тях се оформят тераски.
(7) За залесяване се използват предимно местни видове и особено такива, които се размножават с коренови издънки.
Чл. 12.*(1)* Водорегулиращи горски пояси се създават при спазване на следните изисквания:

1. крайбрегови:
а) създават се едновременно със залесяването на бреговите земи;
б) когато бреговите земи не са достигнали профила на равновесие, поясите се залагат на разстояние 3 - 5 м от бреговия ръб;
в) широчината на пояса е минимум 20 м и се определя в зависимост от дължината на склона и неговия наклон;
2. склонови:
а) създават се на склонове с дължина над 100 м;
б) залагат се по посока на хоризонталите;
в) широчината на поясите е 30 м.
(2) Корекционните горски пояси се създават при спазване на следните изисквания:
1. трасето на коригираното легло в максимална степен трябва да следва естественото легло;
2. напречният профил на коригираното легло се оразмерява при воден отток с обезпеченост 20 - 30 %, оформя се с трапецовидна форма и се фиксира чрез изграждане на надлъжни и напречни плетове, отбивала (шпори) и леси;
3. в краищата на хоризонталната част на профила се изграждат двойни или единични надлъжни плетове, комбинирани с отбивала и хоризонтални леси;
4. при вдлъбнати брегове се изграждат двойни плетове, а при изпъкнали брегове и в правите участъци - единични плетове;
5. от вътрешната страна на надлъжните плетове се изграждат отбивала, които са продължение на напречните плетове и на вертикалните леси;
6. хоризонталните леси се поставят напречно под надлъжните плетове;
7. по брега зад надлъжните плетове се изграждат двойни или единични напречни плетове:
а) двойни плетове - изграждат се по вдлъбнатите брегове на разстояние 60 м един от друг;
б) единични плетове - изграждат се в изпъкналите и правите участъци на брега на разстояние до 120 м;
8. между напречните плетове се изграждат вертикални леси на разстояние 10 м - при вдлъбнати участъци, и 20 м - при изпъкнали и прави участъци;
9. в хоризонталните и вертикалните леси се поставят върбови клони със запазена вегетативна способност;
10. до всеки кол на надлъжните и напречните плетове, както и на шпорите се поставят по два върбови кола със запазена вегетативна способност;
11. след фиксиране на напречния профил се създава двуредов върбов пояс на разстояние 0,5 м от надлъжните плетове; на разстояние 1 м от него се засаждат два реда с живи върбови колове;
12. в останалата част от пояса, чиято широчина е 20 - 30 м, се засаждат влаголюбиви дървесни видове - елши, тополи, платани, ясени и др.
(3) Брегозащитните горски пояси се създават при спазване на следните изисквания:
1. по протежение на брега се залесява пояс по два реда върби и елша;
2. останалата част от брега се залесява с влаголюбиви видове;
3. защитата на пояса се осигурява от единичен или двоен надлъжен плет, подсилен с отбивала (шпори) и хоризонтална леса.
(4) Колматажните пояси се създават при спазване на следните изисквания:
1. по протежение на брега се залесяват надлъжни горски пояси от няколко реда върби и елши с широчина 40 - 50 м, които следват бреговата линия;
2. зад пояса в зависимост от условията се засаждат фиданки от влаголюбиви видове - тополи, платани, ясени и др.;
3. косо на надлъжния пояс, на разстояние 200 - 300 м един от друг, се създават горски пояси с широчина 20 - 30 м и дължина, зависеща от широчината на речната тераса;
4. формираните клетки между надлъжните и косите горски пояси се поддържат като тревни площи.

Глава четвърта
ПРОЕКТИРАНЕ НА ПРОТИВОЕРОЗИОННИ ДЕЙНОСТИ И НА ТЕХНИКО-УКРЕПИТЕЛНИ СЪОРЪЖЕНИЯ

Чл. 13.*(1)* Дейностите за защита срещу ерозия и порои, когато е необходимо цялостно противоерозионно третиране или строителство на технико-укрепителни съоръжения, се извършват въз основа на утвърдени специализирани проекти.
(2) Проектирането се извършва от регистрирани физически лица, вписани в публичния регистър на ИАГ по чл. 235 ЗГ за дейността по чл. 233, ал. 1, т. 3, буква „в" ЗГ, или регистрирани търговци, вписани в публичния регистър на ИАГ по чл. 241 ЗГ за дейностите „изработване на планове и програми за управление и развитие на горските територии, както и издаването на съпровождащите ги документи". Проектирането включва изготвянето на:
1. задание за проектиране;
2. идеен проект;
3. работен проект.
(3) По преценка на инвеститора в зависимост от спецификата на обекта проектирането може да включва: задание за проектиране, идеен и работен проект или задание за проектиране и работен проект.
(4) Проектирането на дейностите за защита срещу ерозия и порои в горски територии, попадащи в защитени зони по Натура 2000, трябва да бъдат съобразени с режимите им за стопанисване и изискванията на Закона за биологичното разнообразие, Закона за опазване на околната среда и Закона за водите.
(5) При определяне и извършване на укрепителни дейности за защита на застрашен обект се спазват следните изисквания:
1. в рамките на обекта се избира участък или участъци за укрепяване;
2. когато е необходимо осигуряване на бърза защита, укрепителните работи започват в участъка непосредствено над обекта, а когато това не се налага - в най-силно засегнатия от денудационни процеси участък от хидрографската система;
3. избраният участък се укрепява с единични или със система от баражи;
4. в рамките на избрания участък укрепяването започва от най-долната му част;
5. укрепителните работи може да се провеждат едновременно в няколко участъка от обекта.
Чл. 14.*(1)* Заданието за проектиране определя обхвата, целта и степента на подробност на проекта, задачите, които той трябва да реши, и срока за неговото разработване.
(2) Към заданието за проектиране се прилага карта на проектираните дейности в мащаб 1:10 000 или 1:25 000, в която се отбелязват земите, нуждаещи се от противоерозионно третиране, и участъците от хидрографската система, които се нуждаят от укрепяване.
(3) Заданието за проектиране се приема от експертен съвет, назначен със заповед на директора на съответната РДГ.
(4) Заповедта по ал. 3 се издава въз основа на писмено заявление на собственика на горската територия, за която е изготвено заданието за проектиране. Към заявлението се прилага копие на писменото уведомление, изпратено до съответната басейнова дирекция съгласно изискванията на Закона за водите, и становище на районна инспекция по околна среда и води (РИОСВ) съгласно изискванията на Закона за опазване на околната среда.
(5) В състава на експертния съвет по ал. 3 се включва представител на собственика, а когато заявител е Държавното горско стопанство (ДГС) или Държавното ловно стопанство (ДЛС) - и представител на съответното държавно предприятие по чл. 163 ЗГ.
(6) В протокола от заседанието на експертния съвет се посочват изказванията, предложенията и взетите решения.
(7) В тридесетдневен срок от провеждането на заседанието на експертния съвет председателят на съвета представя на директора на РДГ протокола по ал. 6 и актуализирания проект на заданието за проектиране - в случай на необходимост от

актуализиране след заседанието на експертния съвет - за одобряване.
(8) В седемдневен срок от представяне на протокола по ал. 6 директорът на РДГ се произнася по решението в него, както следва:
1. одобрява протокола - при положително становище на експертния съвет;
2. постановява мотивиран отказ - при отрицателно становище на експертния съвет.
(9) Въз основа на одобрения протокол по ал. 8, т. 1 директорът на РДГ утвърждава заданието за проектиране, като един екземпляр остава за дирекцията, а останалите два се изпращат с писмо до заявителя.
Чл. 15.*(1)* Идейният проект се разработва в два или повече варианти, в които се отразява състоянието на територията по отношение на ерозираност и проявите на ерозионни и други денудационни процеси и се предвиждат мерки за ограничаване на тяхното влияние.
(2) Идейният проект е задължителен при цялостно третиране на пороен водосбор или на водосбора на отделен приток с пороен режим и включва:
1. обяснителна записка;
2. приложения.
(3) Обяснителната записка съдържа:
1. обща част - в нея се извършва: характеристика на природните и социално-икономическите условия във водосбора и тяхното влияние върху денудационните процеси; оценка за отражението на предвидените дейности върху поминъка на населението; класификация на пороя по големина на водосбора; произход на наносите; характер на застрашавания обект и неговото икономическо значение;
2. техническа част - в нея се извършва: анализ на резултатите от предвидените противоерозионни дейности във водосбора на пороя или в съседни водосбори със сходни условия; опис на дейностите, които трябва да се изпълнят за постигане целта на проекта, като се мотивира техният избор.
(4) Приложения към идейния проект са:
1. карти - отразяват местоположението на обекта, състоянието на земите по отношение на ерозионните и други денудационни процеси и проектираните дейности;
2. чертежи - включват надлъжни профили на участъците за укрепяване, включително и на ровините; за сходните напречни профили се изготвят типови проекти на укрепителни съоръжения; върху надлъжните профили се означават мястото и височината на баражите и се посочват участъците, в които се предвижда изграждането на прагове.
(5) Идейният проект се приема и утвърждава по реда на чл. 14, ал. 3, 4, 5, 6, 7, 8 и 9.
Чл. 16.*(1)* Работният проект се разработва със степен на подробност, която позволява изпълнението на предвидените дейности, и включва:
1. обяснителна записка;
2. приложения.
(2) Обяснителната записка съдържа: характеристика на обекта; мотиви за необходимостта от отделните противоерозионни дейности; опис на технологиите за изпълнение на предвидените дейности.
(3) Приложенията към работния проект са:
1. скица на имотите от кадастралната карта и извадка от кадастралния регистър с данни за имотите или скица на имотите от картата на възстановената собственост и партиди за тях;
2. карта на горската територия, в която е означено местоположението на обекта;
3. карта на ерозията;
4. карта на предвидените противоерозионни дейности;
5. надлъжен профил и ситуация на участъка от хидрографската система, в който се проектират укрепителните съоръжения; в тях се отбелязват мястото на всяко съоръжение, неговата височина и ориентацията му спрямо посоката на течението;
6. чертежи на всяко съоръжение в три проекции с означени размери;
7. типови проекти на дребноразмерните укрепителни съоръжения;
8. резултати от оразмеряването на дебелината на баражите и проверките на тяхната

устойчивост и от оразмеряването на преливника и радието;
9. за стоманобетонните баражи се прилагат кофражен и армировъчен план и необходимите детайли;
10. формуляр за определяне на обема на зидарията и изкопите;
11. технологични планове за залесяване, когато се предвижда залесяване;
12. спецификация на материалите, необходими за изграждането на укрепителните съоръжения и изпълнението на лесомелиоративните дейности;
13. количествено-стойностна сметка;
14. план за безопасност и здраве.
(4) Работният проект за изграждане на укрепителни съоръжения може да съдържа само някои от приложенията, посочени в ал. 3, като те се уточняват в заданието за проектиране.
(5) Всички приложения трябва да бъдат заверени от проектанта.
(6) Инвеститорът може да възложи на изпълнителя към работния проект да бъдат приложени и други допълнителни документи, които се уточняват в заданието за проектиране.
(7) Работният проект се приема и утвърждава по реда на чл. 14, ал. 3, 4, 5, 6, 7, 8 и 9.
Чл. 17.*(1)* При изготвянето на проекти на баражи се спазват следните общи изисквания:
1. вкопаването на основата е най-малко 1 м;
2. дължината на основата е най-малко с 2 м по-голяма от широчината на преливника при венеца;
3. най-късото разстояние между теренната линия и стъпалата е над 1 м;
4. крилата се вкопават най-малко 1 м;
5. височината на крилата е най-малко равна на дълбочината на преливника;
6. водоотточните канали се разполагат симетрично под основата на преливника;
7. проверката на устойчивостта срещу плъзгане се извършва за фугата при теренната линия;
8. хидростатичният натиск и теглото се определят за височината на баража от теренната линия до нивото на преливника или до нивото на венеца;
9. коефициентът на устойчивост срещу плъзгане и преобръщане трябва да бъде по-голям от 1,3;
10. проверка за устойчивостта на баражите срещу преобръщане се извършва графично или чрез коефициент за преобръщане.
(2) При проектирането на праволинейни баражи се спазват следните специфични изисквания:
1. всички типове праволинейни баражи с изключение на монолитните стоманобетонни баражи се оразмеряват като гравитационни масивни подпорни стени;
2. оразмеряването се извършва за вертикален резен от баража с широчина 1 м в най-ниската част на напречния профил.
(3) При проектирането на криволинейни баражи се спазват следните изисквания:
1. бреговете трябва да са скалисти;
2. разстоянието между бреговете на нивото на преливника да не превишава 20 м, а височината на баража да е над 3,5 м;
3. баражите се оразмеряват въз основа на хидростатичния натиск на воден пласт с дълбочина, равна на височината на баража.

Глава пета
ИЗГРАЖДАНЕ И ПРИЕМАНЕ НА УКРЕПИТЕЛНИ СЪОРЪЖЕНИЯ

Чл. 18.*(1)* Изграждане и основен ремонт на едроразмерни укрепителни съоръжения се извършват по изискванията на наредбата за строителство в горски територии съгласно чл. 152, ал. 2 ЗГ.
(2) Текущ ремонт на едроразмерни укрепителни съоръжения се извършва въз основа на утвърдена от инвеститора количествено-стойностна сметка.
(3) Изграждане и текущ ремонт на дребноразмерни укрепителни съоръжения се извършват

въз основа на:
1. утвърден технологичен план за залесяване - за обекти, в които е предвидено залесяване;
2. типови проекти - за обекти, за които са изготвени и утвърдени работни проекти за противоерозионно укрепяване;
3. утвърдена от инвеститора количествено-стойностна сметка - при текущ ремонт.
Чл. 19.*(1)* Новоизградените едроразмерни укрепителни съоръжения и извършеният основен ремонт на съоръжения се приемат след приключване на строителството.
(2) Приемането на обектите по ал. 1 се извършва от приемателна комисия, назначена със заповед на директора на съответната РДГ.
(3) В комисията по ал. 2 се включват представители на: РДГ - председател; собственика; инвеститора, когато не е собственик; изпълнителя и проектанта.
(4) Инвеститорът (собственикът) представя на приемателната комисия следните документи:
1. декларация - съгласие на собствениците съгласно изискванията на наредбата по чл. 152, ал. 2 ЗГ в случаите, когато са засегнати имоти на няколко собственици;
2. ситуационна скица - предложение съгласно изискванията на наредбата по чл. 152, ал. 2 ЗГ;
3. одобрен работен проект;
4. договор за строителство (когато не се извършва от инвеститора);
5. протокол за приемане на изкопите на основата;
6. протоколи за приемане на армировките и кофража;
7. сертификати за качество на бетона и на циментово-пясъчния разтвор;
8. дневник за изпълнение на строителните работи;
9. заповедна книга на обекта;
10. други документи, които могат да подпомогнат комисията по ал. 2 при вземане на решение.
(5) Приемателната комисия по ал. 2 след преглед на документите по ал. 4 и оценка на спазването на заложените в работния проект изисквания изготвя протокол с решение на комисията, като:
1. приема обекта - когато той е изпълнен в съответствие с проекта и строителните работи са извършени качествено;
2. изготвя предписание - когато са установени поправими пропуски, които не застрашават сигурността на обекта;
3. не приема обекта - когато са установени съществени отклонения от проекта и в извършените строителни работи, които застрашават сигурността на обекта.
(6) Протоколът по ал. 5 се подписва от всички членове на комисията в деня на приключване на приемането. При наличие на особено мнение се изготвя писмено становище от неговия изразител, което е неразделна част от протокола.
(7) В срок от една седмица след подписването председателят на комисията представя протокола по ал. 5 на директора на РДГ за произнасяне с решение.
(8) Директорът на РДГ в десетдневен срок от получаване на протокола по ал. 5:
1. одобрява протокола на комисията - когато решението на комисията е за приемане на обекта;
2. изпраща на инвеститора предписанията на комисията и определя срок за отстраняване на констатираните пропуски;
3. одобрява протокола на комисията в случая по ал. 5, т. 2 и изпраща на инвеститора писмо за неприемане на обекта.
(9) Приемането на изградените укрепителни съоръжения в случаите по ал. 8, т. 2 се извършва по реда на предходните алинеи след получаване в РДГ на писмено искане от инвеститора.
(10) Укрепителните съоръжения, които не са приети, се отстраняват от собствениците за тяхна сметка и горската територия, върху която са били изградени, се рекултивира.

(11) Изпълнените проекти и документацията от приемането на укрепителните съоръжения се съхраняват от собствениците за срок 10 години.
Чл. 20.*(1)* Изградените дребноразмерни укрепителни съоръжения и извършените противоерозионни залесявания се приемат от:
1. комисиите за провеждане на инвентаризацията на горските култури съгласно изискванията на наредбата по чл. 95, ал. 2, т. 1 ЗГ - за залесявания върху горски територии и земи - държавна и общинска собственост, или стопанисвани и управлявани от сдруженията по чл. 183, ал. 1 ЗГ;
2. лица, вписани в публичните регистри на ИАГ по чл. 235 и 241 ЗГ за дейностите „планиране и организация на дейностите по залесяване", съответно „стопанисване на горски територии" - за залесявания на горски територии и земи извън случаите по ал. 1.
(2) Извършените текущи ремонти на противоерозионни съоръжения се приемат от инвеститора (собственика), за което се изготвя приемателен протокол.
Чл. 21.*(1)* За водосборите с поройна активност и на извършените противоерозионни мероприятия ДГС/ДЛС, общинските горски структури по чл. 181, ал. 1, т. 1 ЗГ, горските сдружения по чл. 183, ал. 1, ведомствата по чл. 27, ал. 3 ЗГ, както и частните физически и юридически лица и техни обединения, с общ размер на имотите им над 50 ха в една териториална горска единица водят списък съгласно приложението към наредбата.
(2) Списъкът по ал. 1 се актуализира до 31 януари на всяка календарна година.
(3) В списъка по ал. 1 се описват всички прояви на пороя, както и извършените противоерозионни дейности.
(4) Неразделна част от списъка (приложението към наредбата) са карти на водосборите от горскостопанските планове или програми, както и фотоалбуми със снимки от проведените дейности, констатирани прииждания и нанесени щети с дата и местоположение.
Чл. 22.*(1)* Състоянието на изградените едроразмерни укрепителни съоръжения се инвентаризира от собственика до 31 декември и след всяко поройно прииждане.
(2) Информацията от инвентаризацията по ал. 1 се представя в съответната РДГ от собствениците ежегодно до 31 януари.
(3) При констатирани повреди собственикът е задължен да предприеме мерки и да извърши необходимите ремонтни дейности.
(4) Въз основа на постъпилата информация по ал. 2 РДГ изготвя доклад до изпълнителния директор на ИАГ в срок до края на месец февруари.

Глава шеста
СЪЗДАВАНЕ НА ГОРСКИ ПОЛЕЗАЩИТНИ ПОЯСИ ЗА ЗАЩИТА ОТ ДЕФЛАЦИЯ

Чл. 23.*(1)* Горските полезащитни пояси (ГПП) се създават върху горски територии и земеделски земи за ограничаване на дефлацията и подобряване на микроклимата.
(2) В зависимост от посоката на преобладаващите ветрове в района на създаване ГПП са:
1. главни - ориентират се перпендикулярно на посоката на преобладаващите ветрове;
2. второстепенни - ориентират се перпендикулярно на главните.
Чл. 24.*(1)* При създаване на ГПП се спазват следните изисквания:
1. за залесяване се използват:
а) главни видове - цер, червен дъб, благун, обикновен дъб, космат дъб, гледичия, бяла акация, обикновен ясен, полски ясен, обикновен орех, тополи, софора, копривка, атласки и ливански кедри, източен платан и др.;
б) спътникови видове - полски клен, сребролистна липа, махалебка, мекиш, дива круша, киселица, джанка, зарзала, брекиня, черница;
в) храсти - глог, птиче грозде, смрадлика, обикновен дрян, чашкодрян, черен бъз, симфорикарпус;
2. броят на редовете с главен вид и спътници е:
а) при пояси с широчина от 10 до 14 м - три или четири реда;
б) при пояси с широчина от 14 до 18 м - пет до седем реда;

в) при пояси с широчина от 18 до 22 м - седем до девет реда;
3. разстоянието между редовете в ГПП е 2,3 - 2,5 м, а между фиданките в редовете - 1 м за главните дървесни видове и 1 - 2 м за спътниковите видове;
4. при залесяването се предпочитат смесени култури с максимално участие на три дървесни вида, като се прилага само редова смес;
5. за пояси с широчина до 10 м се предпочитат чисти култури от един главен дървесен вид;
6. използваните дървесни и храстови видове при залесяването се смесват по следните начини:
а) дъбове със сребролистна липа, полски клен, мекиш, махалебка, брекиня, черница, горскоплодни;
б) обикновен орех с полски клен, сребролистна липа, бяла акация;
в) ясени с полски клен, мекиш, махалебка, липи, горскоплодни;
г) гледичия с мекиш, полски клен, сребролистна липа;
7. между обработваемата земеделска земя и ГПП от двете му страни се оставя сервитутна ивица с широчина от 0,75 до 1 м.
(2) В изсечени акациеви и гледичиеви пояси на първи турнус, които са предвидени за вегетативно възобновяване, може да се прилага разкъсване на корените с подходяща техника и технологии.
(3) До три години след залесяването на ГПП се допуска използване на междуредията на културите за селскостопанско ползване.
(4) Създадени ГПП, които са с влошено състояние и не изпълняват функциите си, се реконструират при спазване изискванията на ал. 1.

Глава седма
ЗАЩИТА НА ГОРСКИТЕ ТЕРИТОРИИ СРЕЩУ СВЛАЧИЩА

Чл. 25.*(1)* Защитата срещу свлачища на горски територии се осъществява чрез провеждането на геозащитни дейности, насочени към стабилизиране на терена.
(2) Свлачищата в горски територии, които не застрашават населени места и инфраструктурни обекти, могат да бъдат оставени за стабилизиране по естествен път.
(3) Техническите изисквания при проектиране на геозащитните дейности се осъществяват съгласно наредбата по § 18, ал. 1 във връзка с чл. 95 и чл. 169, ал. 3 от Закона за устройство на територията.
Чл. 26.*(1)* Изработването, съгласуването и одобряването на инвестиционни проекти за геозащитни дейности, издаването на разрешение за строеж, извършването на строителството и контрола се осъществяват по реда на Закона за устройство на територията.
(2) Въвеждането в експлоатация на геозащитните съоръжения се осъществява по реда на Закона за устройство на територията.

Глава осма
КОНТРОЛ

Чл. 27.*(1)* Контролът по изпълнение на разпоредбите на тази наредба се осъществява от ИАГ и нейните структури.
(2) Собствениците и ползвателите на горски територии, върху които се предвиждат, извършват или са извършени защитни дейности срещу ерозия и порои, са задължени да оказват съдействие при осъществяване на контрола от органите по ал. 1.
(3) Контролът се извършва чрез внезапни, планови и текущи проверки в присъствие на собственика или упълномощено от него физическо лице, което трябва да е вписано в публичния регистър на ИАГ по чл. 235 ЗГ и притежава удостоверение за регистрация за изпълнение на дейностите „планиране и организация на дейностите по залесяване" и „изработване на задания и проекти, планове и програми за защита срещу ерозия и порои и за биологична рекултивация на нарушени терени".
(4) По време на контролните проверки длъжностното лице има право да изисква

допълнителни справки, документи и доказателства, които са свързани с осъществявания контрол.
(5) За направените констатации, дадените предписания и срокове за отстраняване на нередностите се изготвя протокол, от който по един екземпляр се предоставя на заинтересованите страни.
(6) Когато са установени нарушения на наредбата, се прилагат предвидените в Закона за горите административни наказания.
(7) Длъжностните лица, които осъществяват контрола, не трябва да имат търговски, финансов или друг делови интерес по отношение на извършената от тях дейност.
Чл. 28.*(1)* Изпълнителната агенция по горите извършва контрол на:
1. дейността по защитата срещу ерозия и порои, осъществявана от нейните структури;
2. дейността на лицата, вписани в публичните регистри на ИАГ по чл. 235 и 241 ЗГ, които притежават удостоверение за регистрация за изпълнение на дейностите по чл. 233, ал. 1, т. 1 и 3, букви „а", „б" и „в" - за физически лица, съответно „стопанисване на горски територии" и „изработване на планове и програми за управление и развитие на горски територии" - за търговци;
3. планирането и изпълнението на дейностите по защита на горските територии срещу ерозия и порои;
4. качеството и количеството на извършваните дейности;
5. воденето на списъка (приложението към наредбата);
6. предоставяне на информация в РДГ по чл. 22, ал. 2 от собствениците относно проведената инвентаризация за състоянието на изградените защитни съоръжения;
7. поддържането на изградените противоерозионни съоръжения и извършените противоерозионни залесявания;
8. изготвените проекти и документи;
9. воденето на списъка на водосборите с поройна активност;
10. ерозионното състояние на горските територии.
(2) Структурите на ИАГ съобразно своите функции и задачи извършват контрол в районите им на дейност на посочените в ал. 1, т. 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 и 10 лица, документи, дейности, територии и съоръжения.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1.По смисъла на тази наредба:
1. "Брегови земи" са земите между водното течение и склоновите земи.
2. "Бараж" е напречно съоръжение за укрепяване хидрографската система на пороите.
3. "Водосбор" е частта от земната повърхност, водите от която се оттичат към определено водно течение.
4. "Габионни прагове и баражи" са укрепителни съоръжения, изградени от метална мрежа с пълнеж от скални късове.
5. "Дефлация" е процес на разрушаване на почвата, отнасяне и отлагане на почвените частици под действието на вятъра.
6. „Други денудационни процеси" са плъзгането, срутването и лавините.
7. „Ерозиращи се почви" са почвите, по повърхността на които се наблюдават признаци на ерозия.
8. „Ерозия" е процес на рушене на земната повърхност, пренасяне и отлагане на отделените материали от водни потоци.
9. "Ерозионна бразда" е линейна релефна форма с дълбочина до 0,30 м.
10. "Заскаляване" е грубо подреждане на едри каменни блокове с обем над 0,1 $м^3$ пред технико-укрепителното съоръжение.
11. "Канавка-вал" е съчетание от канавка и вал за регулиране на повърхностния воден отток.
12. "Класификация на пороите" е групиране на пороите според специфичните им особености и насоките на защитните дейности за подобряване на техния режим.

13. "Клейонаж" е плетено съоръжение от дървен материал, в което се поставят върбови резници със запазена вегетативна способност.
14. „Колматажен пояс" е надлъжен или кос горски пояс за осигуряване издигането на нивото на речната тераса чрез задържане на част от наносите.
15. „Контрабараж" е ниско напречно съоръжение за защита на баража от подравяне на основата му.
16.„Обект" е пороен водосбор или част от него, където се провеждат защитни дейности.
17. „Отбивало (шпора)" е напречно или косо плетено съоръжение от растителен материал за предпазване на надлъжните плетове от подравяне.
18. „Оценка на ерозираността" е дейност, насочена към установяване на редуцирането на дълбочината на почвата и наличието или отсъствието на ерозия.
19. „Оценка на ерозията" е класификация на ерозията в зависимост от загубите на почва от определена територия.
20. "Подравяне" е оголване на основата на технико-укрепителните съоръжения вследствие отмиване и изнасяне на материали (почва, чакъл, пясък и др.) от водното течение.
21. "Порой" е водно течение с внезапни, буйни и краткотрайни прииждания.
22. „Поройни горски земи" са горски територии с нарушени водорегулиращи и почвозащитни способности, които придават пороен режим на водното течение.
23. "Профил на равновесие" е профил с участъци с трайни наклони.
24. "Радие" е хоризонтална или наклонена площадка между баража и контрабаража, която предпазва основата на баража от подравяне.
25. "Разливища" са наносни участъци от хидрографската система.
26. "Ровина" е линейна релефна форма с дълбочина над 30 см.
27. "Сандрачен бараж" е напречно укрепително съоръжение от дървен материал, запълнено със скални късове.
28. "Свлачище" е територия с естествени или изкуствени склонове и откоси, които се движат или могат да се въведат в неустойчиво състояние под влияние на комплекс от природни и техногенни фактори.
29. "Укрепяване на ровини" е дейност по стабилизиране на ровините.
30. "Фашинаж" е сноп от вършина, в който се поставят върбови резници.
31. "Фундамент" е долна хоризонтална част от основата на баража.
32. "Хидрографска система" е част от водосбора, която включва леглото и бреговете на водното течение.
33. "Хидротехнически съоръжения" са съоръженията за стабилизиране на поройни водосбори.
34. "Хоризонтална леса" е пласт от вършина за предпазване на дребноразмерните съоръжения срещу подравяне.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2.Тази наредба отменя Наредба № 1 от 2004 г. за борба с ерозията и свлачищата в горския фонд и строежът на укрепителни съоръжения (ДВ, бр. 7 от 2004 г.).
§ 3.Наредбата се издава на основание чл. 95, ал. 2, т. 4 от Закона за горите.
§ 4.Изпълнението на наредбата се възлага на изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по горите.

За министър: Светлана Боянова

Приложение
към чл. 21, ал. 1

Списък
на водосборите с поройна активност и на извършените
противоерозионни мероприятия

Наименование на пороя .....

I. Характеристика на пороя
1. Площ на водосбора ....ха
2. Обща площ на горските територии.....ха
в т.ч. по собственост:
държавна.....ха
.....
частна ..... ха
.....
общинска ..... ха
.....
друга .....ха
.....
3. Площ на горските култури.....ха
в т.ч.:
иглолистни ..... ха
.....
широколистни .....ха
.....

4. Лесистост на водосбора.....%
.....
.....
5. Площ на поройните горски територии .....ха
в т.ч.
голини .....ха
.....
изредени гори с пълнота до 0,3 .....ха
.....
6. Класификация на пороя по:
- площ на водосбора
.....
- икономическо значение на застрашения обект
.....
- противоерозионна устойчивост на поройното легло
.....
7. Произход на наносите
.....
8. Регистриран максимален отток и причинени щети
..... - .....$м^3$/сек, ...хил. лв.
..... - .....$м^3$/сек, ...хил. лв.
..... - .....$м^3$/сек, ...хил. лв.
..... - .....$м^3$/сек, ...хил. лв.
..... - .....$м^3$/сек, ...хил. лв.
9. Описание на обектите, понесли щети от пороя
.....
.....
.....
.....
.....

II. Противоерозионни залесявания

Година на залесяване	Отдел и подотдел (идентиф. № на имота)	Залесена площ, ха	Вид на приложените специализирани технологии	Стойност, хил. лв.

III. Дребноразмерни напречни укрепителни съоръжения (прагове)

Година на изграждането или ремонта	Вид на праговете	Отдел и подотдел (идент. № на имота)	Количество $м^3$	Стойност, хил. лв.

IV. Едроразмерни напречни укрепителни съоръжения (баражи)

Бараж № .....

1. Вид на баража .....
2. Собственост на .....идент. № на имота.....
3. Защитни съоръжения
.....
.....
4. Година на изграждането
.....
.....
5. Обем и стойност на съоръжението:
на баража ..... $м^3$, ...хил. лв.;
на защитните съоръжения ..... $м^3$, ... хил. лв.
6. Височина: на баража ..... м;
на контрабаража ..... м.
7. Вкопаване на основата: на баража ..... м;
на контрабаража ..... м.
8. Дебелина на баража: при основата ..... м;
при преливника ..... м.
9. Дължина на баража при венеца ..... м.
10. Размери на преливника: малка основа ..... м;
голяма основа ..... м;
дълбочина ..... м.
11. Пропускателна способност на преливника .....$м^3$/сек.

12. Регистриран максимален отток:
..... - .....м^3/сек, ... - ..... м^3/сек.
..... - .....м^3/сек, ... - ..... м^3/сек.
..... - .....м^3/сек, ... - ..... м^3/сек.
..... - .....м^3/сек, ... - ..... м^3/сек.
..... - .....м^3/сек, ... - ..... м^3/сек.

13. Извършена оценка на състоянието на баража:

Година	Състояние		
	Добро	Задоволително	Лошо

* добро – не се забелязват видими щети по цялостната конструкция на съоръжението;
* задоволително – забелязват се видими щети, които все още не застрашават сигурността на съоръжението;
* лошо – нарушена е целостта на съоръжението, което заплашва неговата сигурност.

14. Извършени ремонти

Година	Вид на ремонта (основен, текущ)	Ремонтирана част	Обем, м^3	Стойност, хил. лв.